

Futures of Education 18 September 2020

Uppkopplad utbildning

*– en ESO-rapport om
den högre utbildningens digitalisering*

Ett urval av slutsatser med fokus på distansutbildningen

Kjell Nyman

Analys- och utvärderingskonsult

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education

Futures of Education 18 September 2020
Futures of Education 18 September 2020

SVERD/SADE FUTURES OF EDUCATION 18 September 2020

Syfte: En bred kartläggning och analys som kan ligga till grund för rekommendationer till regeringen

Frågeställningar: Vilka möjligheter har digitaliseringen skapat för att öka den högre utbildningens

- kvalitet,
- effektivitet och
- rekrytering av nya grupper?

Hur långt har högskolan kommit?

Problem, fallgropar och hinder?

Internationella exempel att lära av?

Vad kan regeringen göra för att underlätta det fortsatta arbetet?

Analyser baserade på följande källor

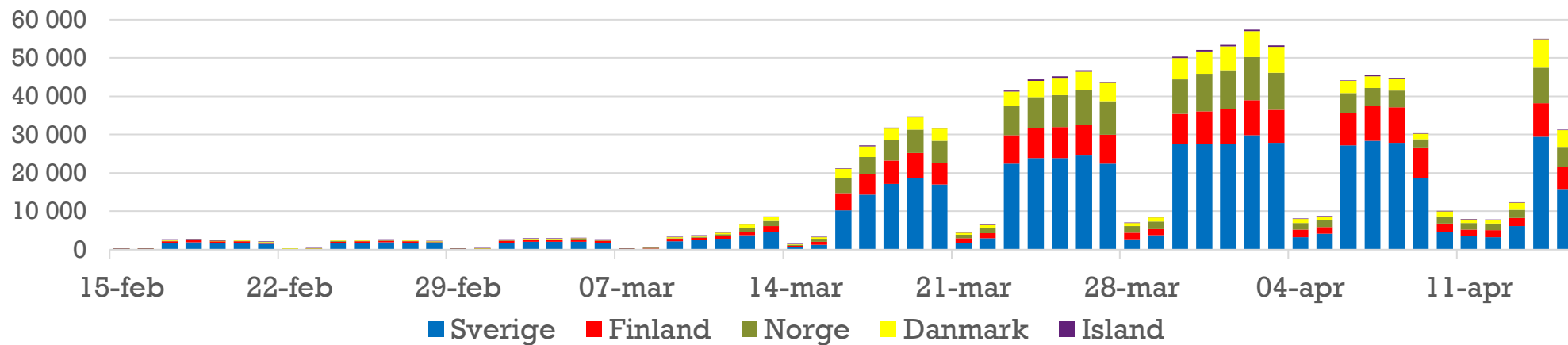
- En litteraturstudie
- Tre enkäter till samtliga statliga och de tre största enskilda lärosätena
- Intervjuer med representanter för 12 lärosäten samt ett antal centrala myndigheter, en kommun, en konsult och två tidigare statssekreterare
- Tidsserieanalyser baserade på registerdata om befolkning, sysselsättning och studieprestationer för alla som avlade minst 15 HP under höstterminerna 2000–2018

Insamlingsperiod

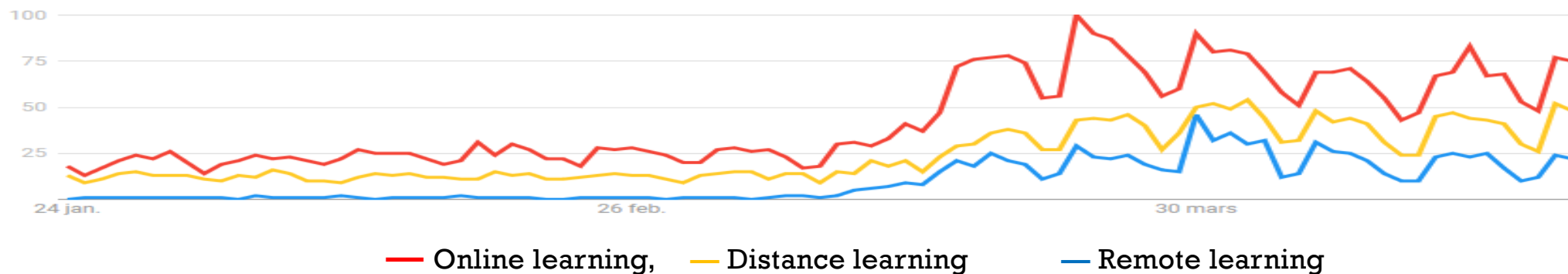
- Från maj 2019 till mars 2020, dvs precis innan coronapandemin slog till

Antal e-möten per dag med programvaran Zoom på lärosäten i Norden

Frekvensen av sökningar på internet med följande engelska begrepp

Hur väl rustad var den högre utbildningen för att från en dag till näst övergå till att bedriva all undervisning på distans?

Vad kan sägas om den frågan utifrån den studie jag gjort?

- Ingen datainsamling har gjorts inriktad specifikt på den fråga
- Men...
  - en historisk tillbakablick av hur digitaliseringen utvecklats inom högre utbildning
  - en lägesbeskrivning av förhållandena precis innan pandemin slog till
  - lärosätenas redogörelser för de senaste årens utveckling
- Den slutsatser som kan dras är att...
  - lärosätena var bättre rustad nu jämfört med om samma pandemi slagit till för 5, 6 eller i ännu högre grad 10 år sedan,
  - däremot var vi sämre rustade inom de områden där ansvaret i första hand ligger på regeringen och de centrala myndigheterna

Faktorer som bidragit till att lärosätena var bättre rustade nu än tidigare

- **De digitala lärplattformarna**
  - Flera lärosäten har introducerat lärosätesövergripande och mer kraftfulla lärplattformar
- **Högskolepedagogiska och IT-inriktade stödfunktioner finns nu på 9 av 10 lärosäten**
  - Fler av dessa enheter har tillkommit under de senast 4 till 5 åren
- **Framväxten av digitalt understödda undervisningsmetoder som t.ex. blended learning**
  - Allt fler lärare har upparbetat en vana vid att använda digitala verktyg i undervisningen
- **Metodutveckling inom distansutbildningsområdet**
  - En teknisk utveckling som inneburit att allt fler undervisningsmoment idag kan ske online och där inte bara kurser utan hela program kan ges på distans
  - De registerbaserade analyserna visar dock att det inte lett till att skillnaden i studiedeltagande mellan stad och land minskat. Den har tvärt emot ökat från 2007 till 2018

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

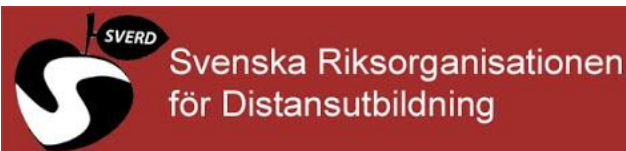

Swedish Association for Distance Education

Rekommendation 1:

Stimulera studiedeltagandet på högskolenivå i glest befolkade delar av landet

- Inför en prestationsbaserad ersättning till kommunala lärcentra i de glesast befolkade delarna av landet
- Ersättningen bör uppgå till 500 kr per varje högskolepoäng (HP) som studerande knutna till centret avlägger

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education

Fyra mandatperioder med underlåtenhet på central nivå

– Resursfördelningen

- Välbehövliga satsningar på forskningen ända sedan 2008
- Men anslagen till utbildning släpar efter
- Har bromsat lärosätens uppbyggnad av pedagogiska stödresurser och metodutveckling
- Förstärker statuskillnaden mellan forskning och undervisning

– Svårtolkat juridiskt regelverk

- Den snabba tekniska utvecklingen leder till nya frågor om hur gällande regelverk ska tolkas
- Ingen enhetlig tolkning bland jurister på olika lärosäten
- Behöver utredas av en statlig kommitté i syfte att skapa klarhet och enhetlighet

– Förutsättningarna för samarbete lärosätena emellan

- Det finns flera utmaningar som hanteras bäst via samarbete lärosätena emellan t.ex. högskolepedagogiskt utvecklingsarbete, distansutbildningar och öppna lärresurser

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education

Rekommendation 2:

Skapa utrymme för ett kraftfullt högskolepedagogiskt lyft

- Omfördela 2 procent av de statliga forskningsfinansiärernas anslag för forskning till lärosätenas undervisningsverksamhet i syfte att skapa utrymme för ett kraftfullt högskolepedagogiskt lyft
- Satsningen beräknas totalt uppgå till cirka 220 miljoner kronor
- Medlen bör utbetalas som ett fast belopp per registrerad helårsstudent
- Insatserna riktas till de lärare som lärosätena bedömer vara i störst behov av stöd för att utveckla undervisningen
- Lärosätena återrappporterar de insatser som gjorts i en bilaga till årsredovisning

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education

Fyra mandatperioder med underlåtenhet på central nivå

– Resursfördelningen

- Välbehövliga satsningar på forskningen ända sedan 2008
- Men anslagen till utbildning släpar efter
- Bromsar lärosätens uppbyggnad av pedagogiska stödresurser
- Förstärker statuskillnaden mellan forskning och undervisning

– Svårtolkat juridiskt regelverk

- Den snabba tekniska utvecklingen leder till nya frågor om hur gällande regelverk ska tolkas
- Ingen enhetlig tolkning bland jurister på olika lärosäten
- Behöver utredas av en statlig kommitté i syfte att skapa klarhet och enhetlighet

– Förutsättningarna för samarbete lärosätena emellan

- Det finns flera utmaningar som hanteras bäst via samarbete lärosätena emellan t.ex. högskolepedagogiskt utvecklingsarbete, distansutbildningar och öppna lärresurser

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education

Rekommendation 3:

Skapa enhetliga tolkningar av hur det juridiska regelverket ska tillämpas när ny teknik introduceras

- Tillsätt en statlig utredning med uppdrag att kartlägga och se över behovet av förtydliganden av hur gällande regelverk ska tillämpas när nya digitalt baserade pedagogiska metoder introduceras
- Utredningen bör också få i uppdrag att vid behov föreslå lämpliga förändringar av regelverket

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education

Fyra mandatperioder med underlåtenhet på central nivå

– Resursfördelningen

- Välbehövliga satsningar på forskningen ända sedan 2008
- Men anslagen till utbildning släpar efter
- Bromsar lärosätens uppbyggnad av pedagogiska stödresurser
- Förstärker statuskillnaden mellan forskning och undervisning

– Svårtolkat juridiskt regelverk

- Den snabba tekniska utvecklingen leder till nya frågor om hur gällande regelverk ska tolkas
- Ingen enhetlig tolkning bland jurister på olika lärosäten
- Behöver utredas av en statlig kommitté i syfte att skapa klarhet och enhetlighet

– Förutsättningarna för samarbete lärosätena emellan

- Det finns flera utmaningar som hanteras bäst via samarbete lärosätena emellan t.ex. högskolepedagogiskt utvecklingsarbete, distansutbildningar och öppna lärresurser

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education

Rekommendation 4:

Ta tillvara de möjligheter som digitaliseringen skapat för ökat samarbete lärosätena emellan

- Ge UHR i uppdrag att utforma ett förslag till stöd på sammanlagt 15 miljoner kronor per år till dessa nätverk i syfte att förbättra förutsättningarna för samarbetet lärosätena emellan

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education

Fyra mandatperioder med underlåtenhet på central nivå

– Resursfördelningen

- Välbehövliga satsningar på forskningen ända sedan 2008
- Men anslagen till utbildning släpar efter
- Bromsar lärosätens uppbyggnad av pedagogiska stödresurser
- Förstärker statuskillnaden mellan forskning och undervisning

– Svårtolkat juridiskt regelverk

- Den snabba tekniska utvecklingen leder till nya frågor om hur gällande regelverk ska tolkas
- Ingen enhetlig tolkning bland jurister på olika lärosäten
- Behöver utredas av en statlig kommitté i syfte att skapa klarhet och enhetlighet

– Förutsättningarna för samarbete lärosätena emellan

- Det finns flera utmaningar som hanteras bäst via samarbete lärosätena emellan t.ex. högskolepedagogiskt utvecklingsarbete, distansutbildningar och öppna lärresurser

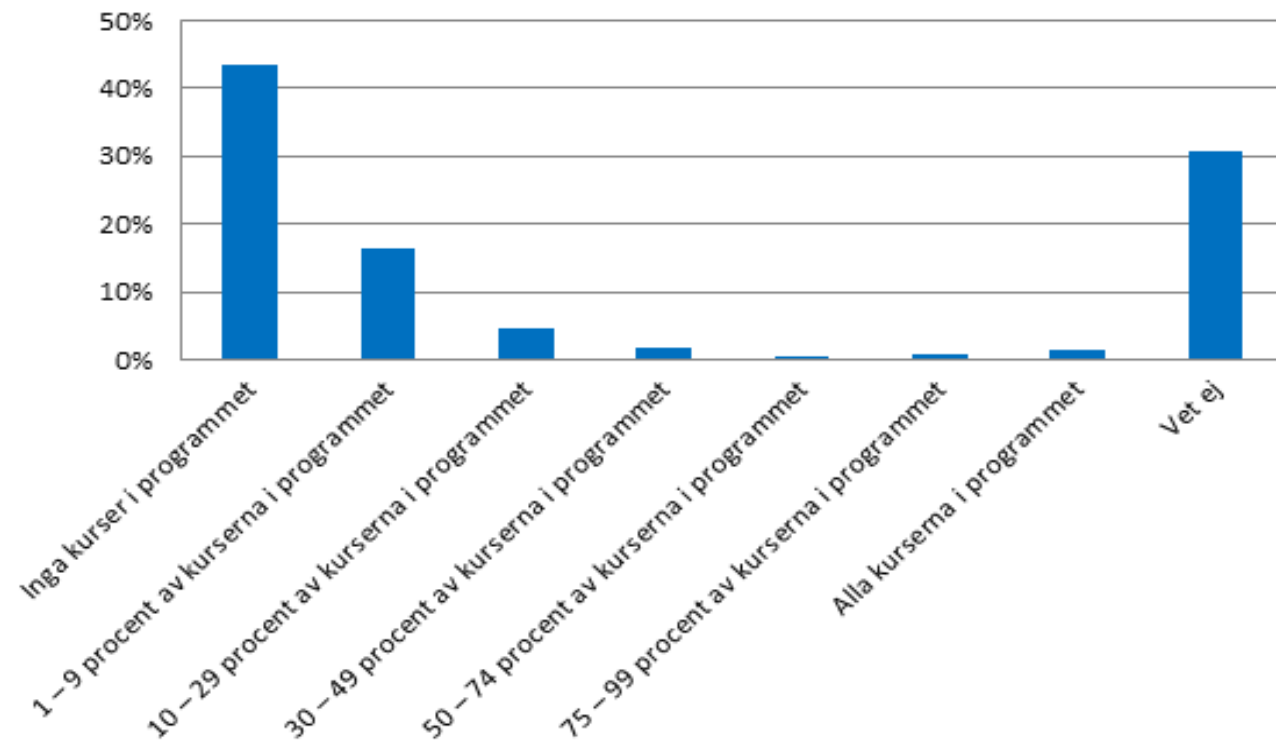

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education

I hur stor andel av alla kurser i det program du ansvarar för använder ni er av öppna lärresurser som andra lärosäten har gjort tillgängliga?

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education

Rekommendation 5:

Befrämja en aktiv delningskultur genom ökad användning av öppna lärresurser (OER)

- För att öka engagemanget och ta tillvara på dessa resurser bör regeringen utarbeta en plan för implementeringen av den rekommendation om öppna lärresurser som Sverige ställde sig bakom på Unescos generalkonferens 2019

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education

Rekommendation 6:

Skapa ett system för validering som fungerar

- Överför ansvaret för informationen och mottagande av ansökningar om validering till en för ändamålet lämplig central myndighet
- Låt samma myndighet betala ut en ersättning på sammanlagt 15 000 kronor för utförda valideringsuppdrag
- Skapa en helhetsbild av alla valideringar som utförs inom högskolan via de administrativa register som med en sådan ordning kommer att byggas upp

Rekommendation 7:

Analysera konsekvenserna av den snabba utbildningsteknologiska utvecklingen

- Ge Vinnova i uppdrag att sammanställa och analysera den kunskap som finns om tillämpningen av Ed-Tech, Learning Analytics och Big data inom högre utbildning, med inriktning på såväl framtida möjligheter som utmaningar och faror

Mer information finns på ;

SVERD:s hemsida

<https://www.sverd.se/regeringens-passivitet-begransar-mojligheten-att-ta-tillvara-digitaliseringens-landvinningar/>

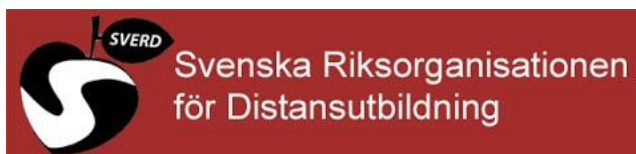
ESO:s hemsida:

https://eso.expertgrupp.se/rapporter/2020_5_uppkopplad_utbildning/

Universitetslärarens debattsida:

<https://universitetslararen.se/2020/08/25/regeringens-passivitet-begransar-mojligheten-att-ta-tillvara-digitaliseringens-landvinningar/>

Tack!

Andelen av befolkningen i åldern 15-64 år som avlagt minst 15 HP under höstterminerna 2007 och 2018

Lokala arbetsmarknader	2007	2018	Differens
De tio största	3,19 %	3,23 %	+ 0,04 p.e.
De tio minsta	1,22 %	1,11%	- 0,11 p.e.
De minsta i förhållande till de största	Endast 38 % av de 10 störstas andel	Endast 34 % av de 10 störstas andel	Differensen har ökat med 0,15 p.e.

Svenska Riksorganisationen
för Distansutbildning

Swedish Association for Distance Education